„ASOCIAȚIUNII" SIBIIU

Anul al 56-lea

14 Pagini

EXEMPLARUL { In România 3 lei / In străinătate 6 lei

Nr. 26 Sâmbătă 28 Ianuarie 1939

Taxa poștală plătită în numerar conform aprobării dir. G-le P. T. T. No. 120. 285/932

14 Pagini

ABONAMENTE IN ȚARA Lei 600 pe 3 luni Lei 300 pe 6 luni. Lei 750 pe 12 luni. O lună Lei 80 In străinătate în raport cu tariful poștal și valuta

UNIVERSUL

CELE DIN URMA ȘTIRI DIN LUMEA INTREAGA, TELEGRAFICE ȘI TELEFONICE

REDACȚIA ȘI ADMINISTRAȚIA: BUCUREȘTI, STR. BREZOIANU No. 23-25

CENTRALA TELEFONICĂ A ZIARULUI: 3.30.10: SECRETARIATUL DE REDACȚIE: 3.30.15

ABONAMENTE IN TARĂ pe un an la UNIVERSUL COPIILOR ZIARUL CĂLĂTORIILOR, VESELIA, RADIO UNIV. și UNIV. LITERAR câte 320 lei ILUSTR. ROMÂNĂ și UNIV.-SPORT câte 500 lei

Fondator: LUIGI CAZZAVILLAN

Proprietar: „UNIVERSUL" S. A.

Inscris sub Nr. 160 Trib. Ilfov

DIRECTOR ȘI ADMINISTRATOR DELEGAT STELIAN POPESCU

Investițiile de capitaluri

Credem că nu este lipsit de interes să urmărim de aproape mișcarea de capitaluri în industria și comerțul țării noastre, mai ales într'o perioadă hotăritoare ca aceasta pe care o străbatem. Ritmul mai viu sau mai potolit al investițiunilor de capital în noui întreprinderi denotă în primul rând gradul de încredere al deținătorilor de capital și în special al lumii de afaceri în evoluția favorabilă a vieții economice românești. Iar preferințele acordate unor anumite categorii de întreprinderi, dacă sunt determinate în genere de calculul sau perspectivele rentabilității, în bună parte ele sunt determinate, mai ales în împrejurările actuale, și de rațiuni superioare de stat, printre care creiarea unei industrii naționale de război, și primatul acordat întreprinderilor sprijinite pe materia primă și posibilitățile indigene de producție și valorificare, trebue să aibă rol precumpănitor.

In acelaș timp, mișcarea capitalurilor în industrii și comerț ne poate indica și tendințele de evoluție a economiei românești, stagnarea sau activarea procesului de industrializare, sau direcția în care acest proces se dovedește mai stăruitor.

Este, deci, foarte interesant să știm, pe deoparte, ce întreprinderi noui s'au întemeiat în ultimul timp și cât capital subscris reprezintă de o publicație de specialitate ce total se ridică majorările de capitaluri la întreprinderile existente, în scopul de a-și lărgi posibilitățile de lucru?

După o statistică întocmită de o publicație de specialitate (revista „Finanțe și Industrie"), cu privire la mersul societăților anonime, reiese că în anul 1938 s'au constituit și au obținut autorizarea de funcționare 182 societăți anonime — noui — totalizând un capital social de 891 milioane lei.

Pe de altă parte, după datele institutului nostru de emisiune, tot în cursul anului 1938 (pe 11 luni), majorările de capitaluri ale vechilor întreprinderi s'au ridicat la 3.006 milioane lei.

In comparație cu situația pe 1937, deși numărul întreprinderilor noui constituite este în 1938 mai redus cu 12, iar capitalul mai mic cu 1.447 milioane, totuși trebue să se ție seama că superioritatea pe 1937 se datorește împrejurării excepționale că inițiativa de stat și a Băncii Naționale au contribuit masiv la investițiunile din 1937, prin întemeierea celor 3 institute de credit național, care reprezintă împreună un capital social de 1.600 milioane, fără să mai adăogăm participarea Statului la soc. L. A. R. E. S. (capital social lei 198 milioane).

In schimb, emisiunile reclamate de majorările de capital în cursul anului 1938 ale societăților existente depășesc cu aproape un miliard emisiunile anului 1937, ceeace compensează aproape total diferența înregistrată la investițiile pentru constituiri de noui societăți.

Caracteristic este că, în timp ce în 1937 majoritatea capitalului destinat constituirii de noui societăți s'a canalizat spre întreprinderile bancare, apoi, în ordine descrescândă, spre întreprinderile comerciale, spre cele de transport, apoi spre industriile textile, chimice, etc., în 1938, în fruntea investițiilor stau industriile metalurgice cu 409.5 milioane (față de numai 8.2 milioane în 1937), iar după ele urmează întreprinderile comerciale (cu 139 milioane) și cele textile (cu 129.5 milioane).

In ce privește **majorările** de capital, societățile industriale țin fruntea atât în 1938 cât și în 1937, dar cu o diferență în favoarea celui dintâi de peste 321 milioane.

In scurt, mișcarea capitalurilor în industrie și comerț pe 1938, dacă o raportăm numai la inițiativa particulară, a fost mult mai vie și mai echilibrat compartimentată pe categorii de întreprinderi decât în 1937. Ea marchează în acelaș timp și o vădită afirmare a procesului de industrializare a țării, în deosebi în direcția metalurgiei (de război) și a textilelor.

Sărbătorirea zilei de 24 Ianuarie

Foto Julieta

M. S. Regele Carol, Măria Sa Marele Voevod Mihai și A. S. R. Principesa Elisabeta, în mijlocul membrilor ordinului Ferdinand la recepția de Marți seara dela palatul regal

Elogiul muncii românești

Munca și talentul românesc au primit Miercuri o frumoasă consacrare în cadrul solemnității de la Fundația Carol I. D. profesor Dimitrie Gusti, realizatorul pavilionului nostru național dela Paris, a adus artiștilor și muncitorilor care l-au ajutat să prezinte România cu un obraz mai frumos, semnele de distincție conferite lor de guvernul francez și de comisariatul general al expoziției internaționale de anul trecut.

Mai multe premii și mențiuni au răsplătit pe drept vrednicia și gustul și priceperea românilor.

Am văzut și eu opera lor dela Trocadero, acea splendidă construcție în piatră care domina perspectiva avuzurilor cu coamele irizate în curcubee și aleea principală a expoziției. Era într'adevăr o capod'operă, cum i-a și spus, mi se pare, Paul Morand într'un articol elogios consacrat țării noastre.

De pretutindeni răsărea ambiția de a străluci și voința de a convinge. Arhitectura spațioasă și clară a pavilionului principal era o pledoarie senină și sigură a artei noastre și a durabilității faptei românești. Pereții interiori care mângâiau privirile cu sidefiul plăcilor de alabastru, plafoanele vinete de sare gemă, luminile, frescele, aurăriile, dădeau impresia unui castel feeric coborît din basm.

Bogățiile pământului românesc cu zăcămintele de petrol, grânele chihlimbării, sfânta mămăliga a țăranului, brazii spintecați de fierăstrae, stejarii cât cedrii Libanului, bulgării de aur, apoi cusăturile naționale, sculpturile primitive ale săteanului artist, panourile înfățișând tineretul pe șantierele muncii constructive, creația culturală, totul, fiecare lucru, era un elogiu al României în fața lumii. Treizeci și trei de milioane de vizitatori au defilat prin fața vestigiilor romane, mărturie a străvechimii noastre în Dacia Traiană, și au admirat o țară serioasă, bogată, cu un destin înnalt.

Dela săparea temeliilor până la ultimul cui și la ultimul geam, toată construcția, montarea și împodobirea ei într'un rafinament de gusturi care a entuziasmat, au ieșit din mâinile lucrătorilor și artiștilor români. Când Parisul era în plină grevă, meșterii noștri lucrau ziua și noaptea, lucrau cu ardoare, cu o religioasă devoțiune, la ridicarea casei românești care trebuia să fie o sinteză a Patriei lor pe un pogon de pământ francez. Cât au trebuit să muncească și cu ce grele împrejurări au avut de luptat! Munca le-a fost însă încununată de succes. Opera lor, care era un gând înnalt turnat în muchii de lumină, a cucerit admirația unanimă a Parisului și a milioanelor de străini veniți să vadă, să compare, să drămuiască eforturile și vrednicia fiecărui neam.

România a trecut cu strălucire un mare examen de seriozitate în fața unui juriu mondial. Propaganda realizată cu prilejul acesta face cât toate congresele internaționale la un loc. Ea s'a înfiripat pe tăcute, din strădania unui om de știință și a unor brațe care s'au pus în slujba gloriei românești. Le face cinste; și guvernul Franței a ținut să distingă cu onoare deosebită actul lor.

AL. GREGORIAN

SPRE BARCELONA

de I. LUGOSIANU

Bătălia de astăzi nu este decât un episod în istoria milenară de lupte tragice, de revoltă și de sânge a Barcelonei, dar acest episod este hotăritor în războiul fratricid al celor două Spanii actuale, atât pentru viața Cataloniei independente, cât și pentru soarta Spaniei republicane.

Intr'adevăr, Barcelona este orașul cel mai populat, mai activ și mai industrial al Spaniei. Un trafic de 5 milioane de tone anual și o situație favorizată fac din el cel mai important dintre porturile spaniole și cea mai mare bază navală a Spaniei.

Cetate artistică și culturală, cu o vechime de peste o mie de ani, centru universitar important, în deosebi pentru istoria, limba și literatura Cataloniei, Barcelona este expresia spiritului de independență și a voinței de autonomie, pe care secole de lupte cetățenești le-au infiltrat în sufletul pasionat al catalanilor. Când orașul a ajuns la desvoltarea lui industrială modernă de astăzi, el a devenit și centrul de căpetenie al mișcărilor de extremă stângă, care au făcut din Barcelona capitala anarhismului mondial și una din fortărețele spaniole ale marxismului internațional.

Debușeu al celor șase linii feroviare și al drumurilor naturale către centrul Spaniei ca și al celor două căi ferate și al șoselelor către Pirinei, care o leagă de Franța, Barcelona era principalul centru de aprovizionare cu materiale de război și produse alimentare al Spaniei republicane,

Intinsă pe 14 km. între râul Llobregat și râul Besós, înconjurată de înălțimi de 300—500 metri spre Nord și Nord-Est, acoperită de Mare spre Sud, înzestrată cu fortificații, sediul unui căpitănat general al Cataloniei, Barcelona era accesibilă mai ușor din punct de vedere strategic dinspre Vest, prin câmpia Llobregatului, pe unde trupele generalisimului Franco au dat principalul lor atac și au izbutit să forțeze liniile de apărare adversare, în stăruitoarea lor ofensivă din cursul ultimelor săptămâni.

Căderea Barcelonei va însemna începutul sfârșitului pentru forțele guvernamentale spaniole.

Problema de căpetenie a războiului civil din Spania a fost pentru generalisimul Franco tăierea comunicațiilor republicane. Intinderea uriașă a fronturilor de luptă a obligat pe conducătorul forțelor naționaliste să reducă, rând pe rând, principalele centre de rezistență, să blocheze Madridul și să organizeze în spatele său Spania naționalistă, spre a avea libertatea de a pregăti lovitura hotăritoare contra grosului forțelor republicane, grupate la Valencia și Barcelona. Această necesitate explică durata de doi ani și jumătate a războiului civil spaniol, în ciuda superiorității de comandament și înarmare a trupelor naționaliste.

Spre a realiza obiectivul de a tăia comunicațiile adversarilor, generalisimul Franco, sprijinit de Germania și Italia, a revendicat cu energie comitetului de neintervenție acordarea dreptului de beligeranță care, permițându-i să blocheze legal porturile republicane, ar fi împiedicat aprovizionarea pe mare a trupelor guvernamentale. In acelaș scop, a întreprins, acum câteva luni, ofensiva către gura Ebrului, care a separat forțele republicane din Catalonia de cele din Valencia. In fine, acțiunea în curs, din ultimele săptămâni, a avut drept obiectiv esențial să nimicească rezistența catalană și să taie legăturile cu Franța.

Aceste obiective sunt pe punctul de a fi atinse.

După căderea Taragonei, acum zece zile, înaintarea trupelor naționaliste a continuat într'un ritm fulgerător. De-alungul coastei ea a ajuns până în suburbiile de Vest ale Barcelonei. Dinspre Nord și Nord-Vest, apăsarea trupelor naționaliste se face din ce în ce mai simțită, cu toate apelurile la rezistența supremă a apărătorilor Barcelonei. Guvernul și misiunile străine părăsesc orașul. Apeluri desperate de ultimul moment către comitetul de neintervenție pentru ridicarea embargoului de arme sunt destinate să rămână fără succes. Una din căile ferate către Pirinei este tăiată de înaintarea naționalistă. Linia Barcelona-Port Bou-Narbonne rămâne singură în funcțiune. Demersurile diplomatice nu mai au în vedere decât chestiunea refugiaților civili și a internării eventuale a trupelor fugare.

Din punct de vedere strategic, rezistența Cataloniei apare inutilă. Ea nici nu mai este, dealtfel, posibilă din punct de vedere militar. Republicanii par a avea încă rezerve suficiente de oameni, dar, după informațiile „Times"-ului, sunt lipsiți de artilerie, aviație, tancuri și, în general, de material greu. Superioritatea trupelor naționaliste ar fi în artilerie de 4 la 1; în avioane de 3 la 1, față de trupele republicane.

Impotrivirea Cataloniei se apropie deci de termenul ei. Inevitabil, ea va avea o înrâurire decisivă morală, militară și politică asupra capacității de rezistență a republicanilor.

Din punct de vedere diplomatic, desfășurarea operațiilor din Catalonia va avea repercusiuni considerabile. O vie neliniște turbură cercurile politice și diplomatice din capitalele occidentale Epilogul catalan era de așteptat, dar este totdeauna o mare deosebire între faptul probabil și faptul indeplinit. Politica ficțiunii de neintervenție începe să-și dea roadele. Proclamând neintervenția în drept și tolerând intervenția masivă în fapt, ea a izbutit să localizeze în Spania războiul civil. Timp de doi ani și jumătate, războiul internațional în mic din peninsulă a împiedecat conflagrația generală, care ar fi putut izbucni din cauza temerilor de modificare ale statutului mediteran și spaniol.

Victoria finală a generalisimului Franco va pune din nou în prezență, în mod deschis, interesele vitale ale Marilor Puteri apusene, fiindcă în momentul când naționaliștii vor fi deplin stăpâni în Spania, politica de neintervenție va rămânea fără obiect.

Multă vreme, opinia curentă în cercurile diplomatice apusene a fost că orgoliul spaniol nu va tolera, după victorie, imixtiuni străine în Spania și că, după ce această țară a făcut războiul cu sprijinul militar al Puterilor axei, va face pacea cu sprijinul financiar al Londrei și Parisului. Formulă seducătoare, dar străină de realități. Intr'adevăr, nu e nevoe de o modificare teritorială a statutului spaniol, pentru a schimba echilibrul Europei occidentale. Simpla solidarizare a noului regim autoritar, victorios în Spania, cu celelalte regimuri totalitare este îndestulătoare spre a înclina balanța în favoarea celor din urmă.

Temerile apar deci întemeiate la Paris, ca și la Londra. Totuși, pentru moment, conducătorii responsabili ai politicei anglo-franceze sunt legați de politica de neintervenție practicată până astăzi. D. Chamberlain a obținut la Roma asigurări că statu-quo mediteran nu va fi modificat. Principiul politicei britanice este azi de a face credit regimurilor totalitare. Guvernul francez este obligat să țină seamă și el de atitudinea aliatului englez și de acordul italo-britanic. Intrucât Ducele a asigurat pe d. Chamberlain că va retrage trupele din Spania după victoria naționaliștilor, trebue în prealabil așteptată scadența finală a acestei biruințe. Se va vedea în acel moment, dacă realitățile corespund temerilor franceze sau asigurărilor italiene.

Dar, până atunci, pacea Europei apusene va fi o pace de neliniște și nesiguranță.

Cutremur catastrofal în Chili

Câteva mii de victime. — Orașe distruse

Buenos Aires, 25 (Rador). — Din Chili se află că un puternic seism a fost resimțit la Valparaiso, Santiago Curico, Talca și Victoria.

Numeroase persoane au fost omorîte de dărîmături.

Pagubele sunt însemnate, mai multe clădiri, printre cari închisoarea din Talca, fiind complet distruse.

Cutremurul a fost înregistrat și în provinciile argentinene Mendosa, Tucuman și Cordoba.

Câteva mii de victime

Santiago di Chili, 25 (Rador). — După ultimele știri cutremurul a provocat o adevărată catastrofă, dela Chilan la Concepcion.

După informații oficiale numai la Concepcion sunt peste o mie de morți și mii de răniți.

Aproape jumătate din oraș a fost distrus sau a suferit stricăciuni mari.

La Lota sunt până acum 15 morți și peste 50 de răniți.

La Talcahuano, 14 morți și peste 100 de răniți.

Avioanele care au sburat pe deasupra orașului Chilan anunță că el a fost complet distrus.

Numărul victimelor nu e cunoscut, dar după toate probabilitățile el trece de mai multe mii.

CUTREMUR INREGISTRAT IN FLORENȚA

Florența, 25 (Rador). — Observatorul local a înregistrat azi dimineață la ora 5 un violent cutremur de pământ.

Epicentrul seismului pare a se găsi la 8.000 km. probabil în direcția răsăritului.

Grav accident de automobil în Germania

Berlin, 25 (Rador). — Un grav accident de automobil s'a întâmplat astăzi între Jueterbog și Luckenwalde, în provincia Brandenburg.

Cinci persoane și-au găsit moartea în acest accident, care s'a petrecut în următoarele împrejurări: Un automobil al unui fabricant din Drezda s'a ciocnit cu un camion. Automobilul a fost complet distrus. Patru dintre ocupanți au murit pe loc, iar alți doi au fost transportați la spital, unde unul din ei a încetat din viață.

PREGĂTIRE ELEMENTARĂ

de I. VION

Toți cei cari consideră problema proteguirii elementului etnic național, problema dreptului la muncă al autohtonilor, doar drept pretextul unor discursuri înflăcărate, au vești pe buze scuza activității lor contrarii în domeniul practic: nu avem elemente pregătite.

De 50 de ani repetăm mereu sub forme diferite acelaș neputincios și nesincer regret, și de 50 de ani puternicii zilei lasă să treacă toate prilejurile, când s'ar putea face o promovare efectivă a tineretului românesc pe toate căile de muncă productivă.

Cu strângere de inimă auzeam și auzim mereu refrenul că toți cei veniți de aiurea sunt mai capabili decât românii, motiv pentru care lor, streinilor, li se încredințează toate situațiile și li se dau toate înlesnirile și toate posibilitățile, în timp ce sociologii rezervă autohtonilor doar laudele idilice și platonice, despre vioiciunea, onestitatea și puterea de muncă a „puilor de român".

Dacă în industria grea, în metalurgie ori în fabricile de armament, dacă în anumite secții tehnice ale industriei textilelor ori în alte câteva domenii de strictă specialitate, ar mai fi nevoe de oare care timp pentru perfecționarea lucrătorilor români, în toate celelalte domenii scuza neîntrebuințării autohtonilor este ipocrită, nevalabilă, dușmănoasă chiar.

(Continuare in pag. 2-a)

Patru faze hotărâtoare ale războiului din Spania

18 Iulie 1936

Octombrie 1937

Decembrie 1936

Octombrie 1938